

CARRER DE SANT VICENT

L'actual carrer de Sant Vicent és una antiga via d'accés a la ciutat de València, que ha quedat fossilitzat en la guia de carrers al llarg de la història i que ha rebut diferents denominacions: Via Augusta, Camí de Sant Vicent Màrtir, Via Exterior, Ruta de l'Espart... i, actualment, carrer de Sant Vicent Màrtir.

VIA AUGUSTA, antic camí d'accés a la ciutat de Valentia, és una de les principals calçades construïdes per l'Imperi Romà a Hispània, via de comunicacions i comerç entre les ciutats i ports del Mediterrani, i la de major longitud, 1.500 km aproximadament, que discorria des de Cadis als Pirineus vorejant el Mediterrani.

A l'arribar als Pirineus, esta calçada enllaçava amb una altra via, la Via Domitia, que recorria la costa francesa i s'unia a una altra calçada, la Via Aurèlia, que discorria per territori italià fins a arribar a Roma. L'emperador August li donaria nom, arran de les reparacions i millores que es van dur a terme durant el seu mandat, sobre els anys 8 i 2 aC, però el traçat d'este camí és més antic, i existia abans de l'arribada dels romans.

1. Traçat de la Via Augusta, Domitia i Aurèlia.

La Via Augusta travessava les terres valencianes de nord a sud i unia les ciutats més importants de l'època: Saguntum (Sagunt), Valentia (València), Saetabis (Xàtiva) i Illici (Elx). Al seu pas per València, discorria pel carrer de

Sant Vicent i travessava la ciutat de Valentia de sud a nord (*cardo maximus*) per a continuar pel carrer del Salvador.

2. *Cardo maximus* al seu pas per la ciutat de Valentia (Centre Arqueològic de l'Almoina).

El seu itinerari es coneix gràcies als Vasos Apol·linars o de Vicarello i a l'Itinerari d'Antoní. Estos vasos, trobats en les termes de les Aquae Apollinares, són quatre vasos de plata amb forma de mil·liari; en la superfície té gravat l'itinerari complet de Roma a Cadis, les ciutats i les distàncies, 1.841 milles romanes o, el que és el mateix, 3.000 km aproximadament. Es creu que són una ofrena a Apol·lo d'algun viatger gadità que, amb motiu de la seua estada a Roma, buscava la salut en les aigües termals pròximes al llac Bracciano, i també com a guia de viatge.

3. Vasos Apol·linars o de Vicarello. (Museu de la Vil·la Giulia, Roma).

Per a assenyalar les distàncies del camí, es col·locaven a la vora de la calçada els mil·liaris o columnes de pedra, que se situaven cada 1,5 km aproximadament, equivalent a una milla o mil passos romans, en els quals s'indicava el nom de la via, la distància des del punt inicial de la calçada i el nom de l'emperador. A banda i banda de les vies romanes s'emplaçaven posades on menjar i descansar, vil·les i necròpolis.

EL CAMÍ DE SANT VICENT. Este carrer va canviar la seua denominació pel de Camí de Sant Vicent, designació que és deguda a l'esdeveniment històric del martiri de Sant Vicent, que va ser un fet transcendent del primer cristianisme a Occident, ocorregut a València en el segle IV.

Vicent va ser diaca del bisbe Valer i, l'any 304 dC, el cònsol Publi Dacià, seguint el dictat de les autoritats romanes, va ordenar capturar-los i traslladar-los a la ciutat de Valentia. Després de la seua negativa a renunciar a la fe cristiana, els dos religiosos van ser empresonats, i posteriorment desterraren el bisbe Valer, mentre que el seu diaca, el jove Vicent, va ser martiritzat. Este episodi martirial es coneix per fonts, del poeta Prudenci i Sant Agustí, no molt llunyanes als fets, la qual cosa li dona una gran veracitat històrica.

Martiri de Sant Vicent: *"Sant Vicent va resistir sense defallir turments com ara l'eculi o poltre, la catasta en forma d'aspa (que separava braços i cames per mitjà de cordes), assots, esquinços amb garfis i la graella amb carbons incandescents. Després va ser tancat en una cel·la sobre vidres i pues amb els membres immobilitzats amb ceps. Finalment, quan va morir, el màrtir va ser llançat a un descampat per a ser devorat pels animals i evitar així que el seu cos fóra venerat pel poble cristià de València i es convertira en màrtir, però els corbs van espantar les bèsties i el cos de Sant Vicent va romandre incorrupte. Dacià, enfurit, va ordenar que fóra llançat i afonat en les profunditats del mar, i el van lligar a una roda de molí, però el cos va reaparèixer miraculosament a les platges de Cullera (paratge de la Font Santa), on la viuda Jònica el va trobar, li donà sepultura i es va erigir una ermita en aquell lloc."*

4. *"San Vicente en la cárcel"*. Oli del pintor valencià Josep Vergara, 1792. Museu Catedral de València.

Les circumstàncies de la mort de Sant Vicent es van estendre per tot Espanya i Europa, i això va provocar durant els segles posteriors un corrent de pelegrinatges fins a València. Actualment, són diversos els llocs que s'associen amb el Sant: Centre Arqueològic de l'Almoina, Cripta Arqueològica de la Presó de Sant Vicent Màrtir, Convent o Presó de Santa Tecla, Parròquia de Sant Vicent Màrtir, Església i Monestir de Sant Vicent de la Roqueta.

5. Capitells amb escenes del martiri de Sant Vicent. Portada romànica del Monestir de Sant Vicent de la Roqueta, València.

6. Centre Arqueològic de l'Almoina. 7. Cripta Arqueològica de la Presó de Sant Vicent Màrtir.

El vial, situat en els extramurs de la ciutat, amb ravals i necròpolis pròximes, començarà a quedar a poc a poc englobat en l'urbs en les seues diferents ampliacions històriques. En el segle XI es construïx la muralla islàmica que creuava el carrer de Sant Vicent Màrtir a l'altura de l'actual carrer dels Manyans, on estava la porta –*Bab Baytala*–. Posteriorment, en el segle XIV, es construïx una nova muralla que engloba la zona on ens trobem i que discorria per la pròxima plaça de Sant Agustí, on es trobava la porta d'accés denominada de Sant Vicent.

8. Plànol de la ciutat de València.

Es convertirà en el carrer major de la ciutat, i aniran construint-se nous edificis, fins a convertir-se en l'artèria comercial que hui encara perdura. Entre les edificacions històriques d'este carrer, en destaquem algunes ja desaparegudes com la Casa de les Penedides (1345) i el Convent de Sant Gregori, els dos situats a l'illa que hui ocupa el teatre Olympia. Este cenobi va passar a ser presó de dones i a principi del segle XX presó provisional; ací va estar empresonat Vicent Blasco Ibáñez.

Altres edificis que es poden veure actualment en este carrer, encara que amb reconstruccions al llarg dels segles, són l'Església de Sant Martí Bisbe i Sant Antoni Abat, construïda en el segle XIV, l'Església Parroquial de Sant Agustí, que pertanyia a un antic convent fundat a final del segle XIII. Este monestir va ser considerat un dels més grans de València. L'Església i Monestir de Sant Vicent de la Roqueta, dedicat a la memòria de Sant Vicent Màrtir, d'origen medieval, i la Creu de Terme, del segle XV, situada al final del carrer de Sant Vicent i que marca l'entrada a la ciutat.

9. Imatges del carrer de Sant Vicent Màrtir a principi del segle XX. Arxiu General i Fotogràfic de la Diputació de València (AGFDV). Col·lecció Corbín, nº 10715.

10. Imatges del carrer de Sant Vicent Màrtir a principi del segle XX. (Biblioteca Valenciana Nicolau Primitiu. Col·lecció José Huget, València).